

20 Αυτόνομη και συλλογική διαχείριση της ορολογίας μέσα από συναφή και παράλληλα κείμενα με την υποστήριξη εργαλείου κοινωνικής επισήμανσης στο μάθημα της εξειδικευμένης μετάφρασης

Θεόδωρος Βυζάς, Ελευθερία Δογορίτη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το άρθρο παρουσιάζει όλα τα βήματα που διαμορφώνουν μια καινοτόμο μεθοδολογική προσέγγιση διδασκαλίας της μετάφρασης ειδικών κειμένων σύμφωνα με τις αρχές του πληροφοριακού εγγραμματος και τη συμβολή ενός εργαλείου κοινωνικής επισήμανσης (Diigo) στην πρακτική της μετάφρασης. Περιγράφεται η διαδικασία που ακολουθείται στο εσωτερικό μιας διαδικτυακής κοινότητας μάθησης με στόχο την αποδελτίωση των ορολογικών πόρων, καθώς επίσης τη δημιουργία ενός αποθετηρίου προσωπικών ορολογικών πόρων, και ταυτόχρονη αναγωγή αυτών σε συλλογική βάση δεδομένων που είναι αξιοποιήσιμα από όλα τα μέλη της μαθησιακής και αργότερα επαγγελματικής κοινότητας.

Autonomous and collective terminology management in a specialized translation course through the use of comparable and parallel texts tagging in a social bookmarking tool

Theodoros Vyzas, Eleftheria Dogoriti

ABSTRACT

The article presents all the steps needed to form an innovative teaching methodology for specialized translation texts according to the principles of information literacy and the contribution of a social bookmarking tool (Diigo) in the practice of translation. It describes the process followed within an online learning community aiming at indexing terminology sources as well as creating a personal repository of terminology sources which can be mutualised to all members of the learning community and a community of practice in the future.

1 Αναζήτηση της πληροφορίας και εξειδικευμένη μετάφραση: η σημασία της διδασκαλίας του πληροφοριακού εγγραμματος

Ο πληροφοριακός εγγραμματισμός αποτελεί το πλαίσιο που παρέχει την ανάπτυξη δεξιοτήτων που καθιστούν το άτομο πληροφοριακά εγγράμματο, δηλαδή ικανό να εντοπίζει, να αξιολογεί και να χρησιμοποιεί κριτικά και δημιουργικά την πληροφορία [1] [2] [3] [9] [19].

Η απόκτηση των δεξιοτήτων που σχετίζονται με τη διαχείριση των νέων ψηφιακών δυνατοτήτων καθιστούν τον ψηφιακό εγγραμματισμό ως έννοια εξίσου σημαντική με τον πληροφοριακό εγγραμματισμό, καθώς αυτοί οι δυο αποτελούν τους άξονες των επιστημών της πληροφορίας: και οι δυο σχετίζονται με θέματα όπως η πληροφοριακή υπερφόρτωση, η δια βίου εκπαίδευση, η διαχείριση της πληροφορίας και η ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας [3]. Σύμφωνα με τον Martin [15], «ο ψηφιακός εγγραμματισμός είναι η συνειδητοποίηση, η στάση και η ικανότητα των ατόμων να χρησιμοποιούν σωστά τα ψηφιακά εργαλεία και τον εξοπλισμό ώστε να εντοπίζουν, να προσπελάζουν, να διαχειρίζονται, να ενσωματώνουν, να αξιολογούν, να αναλύουν και να συνθέτουν τις ψηφιακές πηγές, να κατασκευάζουν νέες γνώσεις, να δημιουργούν μέσα έκφρασης και να επικοινωνούν με άλλους σε συγκεκριμένες κοινωνικές περιστάσεις, με στόχο τη διενέργεια κοινωνικο-οικοδομητικών πράξεων μέσα από μια αναστοχαστική διαδικασία». Εξάλλου, ο πληροφοριακός εγγραμματισμός εντάσσεται σε ένα πλαίσιο παιδαγωγικό ή καλύτερα τεχνικοπαιδαγωγικό με στόχο να καταστούν οι φοιτητές ικανοί να καθορίζουν τη φύση και την έκταση της πληροφορήσης που χρειάζονται, να την αναζητούν, να την αξιολογούν αποτελεσματικά και αποδοτικά και να την αξιοποιούν παιδαγωγικά έχοντας υπόψη τους τα νομικά και ηθικά ζητήματα που περιβάλλουν τη χρήση των πληροφοριών [16].

Ενας από τους στόχους της διδασκαλίας της εξειδικευμένης μετάφρασης στο Τμήμα Εφαρμογών Ξένων Γλωσσών στη Διοίκηση και το Εμπόριο του ΤΕΙ Ηπείρου είναι η καλλιέργεια δεξιοτήτων εύρεσης, αξιολόγησης και αξιοποίησης όλων των πηγών νοήματος σε διαδικτυακές πηγές. Οι φοιτητές οφείλουν να γνωρίζουν τη διάκριση μεταξύ γενικών και εξειδικευμένων μηχανών αναζήτησης, θεματικών ακαδημαϊκών και επαγγελματικών καταλόγων, μεμονωμένων μηχανών αναζήτησης και μεταμηχανών, ορατού και αόρατου ιστού, ώστε να αναζητούν γλωσσικά τεκμήρια γρήγορα και αποτελεσματικά.

Η έρευνα και τεκμηρίωση σε κειμενικό επίπεδο είναι απαραίτητες για να επιτελέσει η εξειδικευμένη μετάφραση τον σκοπό της [10], άρα η έρευνα, ανάλυση και αποθήκευση κειμένων είναι καθοριστικοί παράγοντες στην ανάπτυξη της ικανότητας διαχείρισης κειμένου και βοηθούν τον μεταφραστή στην παραγωγή κειμένου στη γλώσσα-στόχο. Επιπλέον, η ορολογική τεκμηρίωση είναι κλασική δραστηριότητα αφού ο μεταφραστής, καθώς δεν είναι

απαραίτητα ειδικός του πεδίου, πρέπει να στηρίξει την επιλογή του σε παραδείγματα χρήσης των ισοδύναμων όρων μέσα σε συγκεκριμένο [4]. Ως μέρος της μεταφραστικής ικανότητας, η απόκτηση, διαχείριση και χρήση πόρων πρέπει να διδάσκονται και να εξασκούνται συστηματικά κατά τη διάρκεια της κατάρτισης [14]. Είναι σαφές λοιπόν ότι για τον εκπαιδευόμενο μεταφραστή είναι ιδιαίτερα σημαντική η δημιουργία μιας βιβλιοθήκης παράλληλων και συναφών κειμένων για ειδικές εργασίες, ώστε να μάθει ότι η μεταφραστική διαδικασία στηρίζεται στην αναζήτηση κειμένων και όχι στην αναζήτηση λέξεων.

2 Παράλληλα και συναφή κείμενα και σκοπιμότητα της χρήσης τους

Παράλληλα λέγονται δύο κείμενα εκ των οποίων το πρώτο είναι γραμμένο σε μια γλώσσα Α (γλώσσα-πηγή) και το δεύτερο αποτελεί μετάφραση του πρώτου σε μια γλώσσα Β (γλώσσα-στόχος) και το αντίστροφο. Κατά κύριο λόγο, χρησιμεύουν στην αναζήτηση δίγλωσσης πληροφορίας πάνω σε συγκεκριμένα πεδία και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μεταφραστικές μνήμες [18] [20]. Τα συναφή κείμενα είναι κείμενα στη γλώσσα-στόχο με ομοιότητες προς το πρωτότυπο ως προς τη σύνθεση, το είδος και το περιεχόμενο. Σε αυτά ο μεταφραστής μπορεί να εντοπίσει, να ανασύρει και να χρησιμοποιήσει τμήματα, ώστε να επιταχυνθεί η εργασία του και να ενισχυθεί η ορολογική και φρασεολογική συνεκτικότητα, με στόχο την παραγωγή ακριβούς και συνεπούς μετάφρασης [12].

Επιπλέον, το μοντέλο του Wüster περί αυστηρά μονόσημων όρων δεν ισχύει απόλυτα μέσα σε κειμενικό περιβάλλον, συνεπώς, ειδικά όσον αφορά την ορολογία των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών, ακόμη και τα πιο εξειδικευμένα λεξικά αποδεικνύονται συχνά ανεπαρκή, καθώς η πολιτισμική συνιστώσα είναι πολύ σημαντική [13].

Είναι λοιπόν αδιαμφισβήτητη η σημασία της κειμενικής τεκμηρίωσης στην εξειδικευμένη μετάφραση, καθώς επιτρέπει στον μεταφραστή να κατανοήσει το πρωτότυπο, να προσεγγίσει τις ειδικές έννοιες και να εξοικειωθεί με τη χρήση τους στη γλώσσα-στόχο.

3 Απαιτήσεις του European Master's in Translation

Το European Master's in Translation, δίκτυο ευρωπαϊκών μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών, αναγνωρίζοντας την ανάγκη για πληροφοριακό εγγραμματισμό, δίνει έμφαση στην αναζήτηση και την εξαγωγή της πληροφορίας καθώς τις συμπεριλαμβάνει στις ικανότητες του επαγγελματία μεταφραστή, ο οποίος σύμφωνα με το επίσημο κείμενο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα πρέπει να είναι σε θέση:

α) να προσδιορίζει τις ανάγκες του σε πληροφόρηση και τεκμηρίωση, β) να αναπτύσσει στρατηγικές έρευνας τεκμηρίωσης και ορολογίας, γ) να εξαγάγει και να επεξεργάζεται πληροφορίες που σχετίζονται με δεδομένη δραστηριότητα, δ) να αξιολογεί την αξιοπιστία

των πηγών τεκμηρίωσης, ε) να χρησιμοποιεί με αποτελεσματικό τρόπο ηλεκτρονικά εργαλεία και μηχανές αναζήτησης, στ) να γνωρίζει πώς να αρχειοθετεί τα τεκμήριά του [11].

Επιπλέον, είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι η διδασκαλία της αναζήτησης της πληροφορίας αποτελεί μέρος των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών σε πανεπιστήμια Ευρώπης και Αμερικής.

4 Προβληματική και σύντομη περιγραφή του πειράματος

Με βάση τις παραπάνω απαιτήσεις καθώς και τις απαιτήσεις μας ως διδασκόντων, στο παρόν άρθρο εξετάζεται ο ρόλος και η συμβολή ενός εργαλείου κοινωνικής επισήμανσης (Diigo) στην πρακτική της μετάφρασης μέσα από τη δημιουργία μιας διαδικτυακής κοινότητας μάθησης με στόχο την αποδελτίωση των ορολογικών πόρων, τη στιγμή μάλιστα που η εργασία των μεταφραστών σε ομάδα με χρήση νέων τεχνολογιών θεωρείται ως μια από τις βασικές στρατηγικές ορολογικής έρευνας [17].

Στη συνέχεια θα γίνει σύνθεση των αποτελεσμάτων μιας τριετούς εμπειρικής έρευνας, κατά την οποία εισήχθησαν σταδιακά λειτουργίες του εν λόγω εργαλείου. Στόχος μας εδώ είναι να υποστηρίξουμε αυτή τη συνολική διαδικασία ως πρότυπο διαμόρφωσης μεθοδολογικής προσέγγισης στη διδακτική της εξειδικευμένης μετάφρασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση τονίζοντας την ιδιαίτερη σημασία της τεκμηρίωσης μέσα από παράλληλα και συναφή κείμενα.

Για τις παραμέτρους του πειράματος παραπέμπουμε σε προηγούμενες δημοσιεύσεις μας [6] [7] [8].

4.1 Πρώτο στάδιο : γνωριμία με το εργαλείο

Το Diigo, κοινωνικό εργαλείο Web 2.0, επιτρέπει στους χρήστες, μετά από δημιουργία προσωπικού λογαριασμού, να δεικτοδοτούν με προσωπικές λέξεις-κλειδιά (*tags*) τους πόρους τεκμηρίωσης που διαθέτουν και να τους διαμοιράζονται με τους άλλους, επωφελούμενοι ταυτόχρονα από τις επιλογές άλλων χρηστών με συναφή ενδιαφέροντα. Ως εργαλείο μπορεί να ενσωματωθεί στον φυλλομετρητή είτε με επέκταση είτε με προσθήκη σελιδοδείκτη που ενεργοποιεί μια μικρο-εφαρμογή για την εκτέλεση διάφορων λειτουργιών.

4.2 Δεύτερο στάδιο : κατανόηση του κειμένου στη γλώσσα-πηγή

Στο πλαίσιο αυτού του άρθρου μας ενδιαφέρει η μετάφραση γαλλικά-ελληνικά. Με δεδομένο το προφίλ του Τμήματός μας, οι φοιτητές εργάστηκαν σε διαδικτυακά κείμενα προερχόμενα από τα πεδία της οικονομίας και του δικαίου. Διέκριναν τα τεχνικά ή επιστημονικά πεδία που χαρακτήριζαν τα κείμενα αποδελτιώνοντας τους κυριότερους όρους που θα τους χρησίμευαν

ως λέξεις-κλειδιά κατά την αναζήτηση σε λεξικά ή μέσω μηχανών αναζήτησης.

4.2.1 Λεξικογραφική έρευνα

Η αναζήτηση ελληνικών ισοδυνάμων έγινε μέσα από τα ακόλουθα λεξικογραφικά εργαλεία :

α) ΙΑΤΕ, βάση ορολογικών δεδομένων της ΕΕ, β) λεξικά δίγλωσσα (γαλλικά-ελληνικά) και μονόγλωσσα (ελληνικά ή γαλλικά), γ) διαδικτυακές εγκυκλοπαίδειες καθώς και τη Wikipedia, γ) εξειδικευμένα γλωσσάρια από διάφορα επιστημονικά και τεχνικά πεδία.

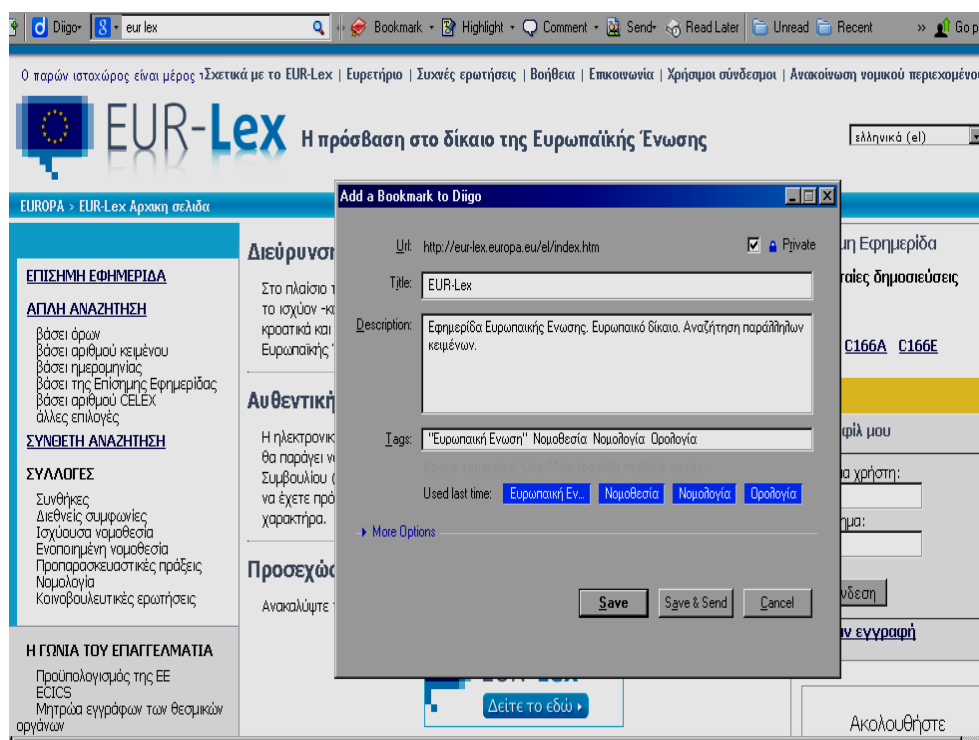
4.2.2 Αναζήτηση συναφών και παράλληλων κειμένων

Οι φοιτητές επισκέφτηκαν επίσημους ιστοτόπους όπως της διοίκησης, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ερευνητικών κέντρων κλπ. Για την επιλογή των κατάλληλων παράλληλων και συναφών κειμένων, είχαν ως κριτήρια τον συγγραφέα και τη χρονολογία παραγωγής του κειμένου, καθώς και τη συχνότητα εμφάνισης των υπό αναζήτηση όρων.

4.2.3 Η κοινωνική επισήμανση και η χρήση των σχολίων

Μετά την αξιολόγηση και επιλογή των κατάλληλων κειμένων, οι φοιτητές έπρεπε να συμπληρώσουν ένα δελτίο “Edit” – που προτείνεται από το Diigo – για κάθε κείμενο, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ένα ελάχιστο πληροφοριών. Αυτό το δελτίο περιλαμβάνει : α) μια διεύθυνση URL που εμφανίζεται αυτόματα, β) μια περιοχή που καλείται *Title* και συμπληρώνεται αυτόματα από τον τίτλο του κειμένου με δυνατότητα τροποποίησής του, γ) μια περιοχή που καλείται *description* για σύντομη περιγραφή των χαρακτηριστικών του κειμένου και δ) μια σειρά εν δυνάμει απεριόριστη από ετικέτες που συμπληρώνει ο χρήστης με όρους απλούς και σύνθετους από το αποθηκευμένο κείμενο, οι οποίες χρησιμεύουν ως παραπομπές σε μεταγενέστερη χρήση του κειμένου. Οι ετικέτες που χρησιμοποιήθηκαν από τους φοιτητές μας ήταν οι ελληνικοί ισοδύναμοι όροι που εντοπίστηκαν κατά τη φάση της κατανόησης. Πρόκειται για δραστηριότητα που ευνόησε την πρόσκτηση της ορολογίας (Εικόνα 1).

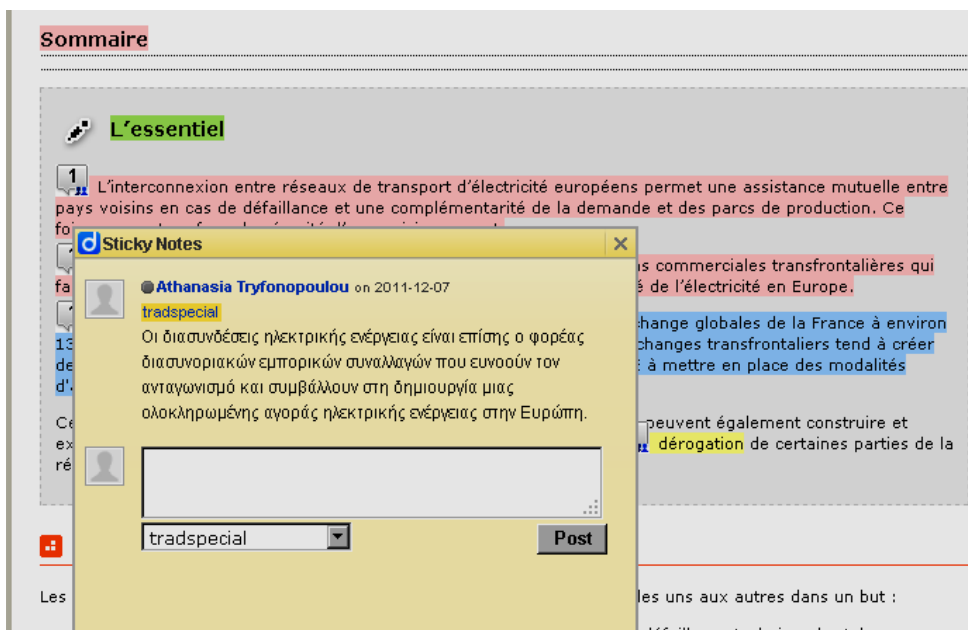
Κάθε φοιτητής δημιούργησε με αυτόν τον τρόπο τη δική του βάση κειμενικών δεδομένων, που μπορεί να τροποποιηθεί και να εμπλουτιστεί.

Εικόνα 1: Αποθήκευση και αποδελίωση γλωσσικού τεκμηρίου

Επιπλέον, η βιβλιογραφία καταγράφει τις διάφορες μορφές ενδοκειμενικών σχολίων (*annotations*), καθώς και τους στόχους που επιδιώκει ο χρήστης σχολιάζοντας ένα τεκμήριο για προσωπικούς ή συλλογικούς λόγους. Πρόκειται για διαδικασία γνωστική και επικοινωνιακή, στο μέτρο που το σχόλιο ως κειμενικό τεμάχιο προσαρτημένο στο τεκμήριο επιτρέπει στους χρήστες να προβαίνουν σε ερμηνείες ακόμη και αξιολογήσεις με σκοπό τη διαμοιρασμένη χρήση [5] (Εικόνα 2).

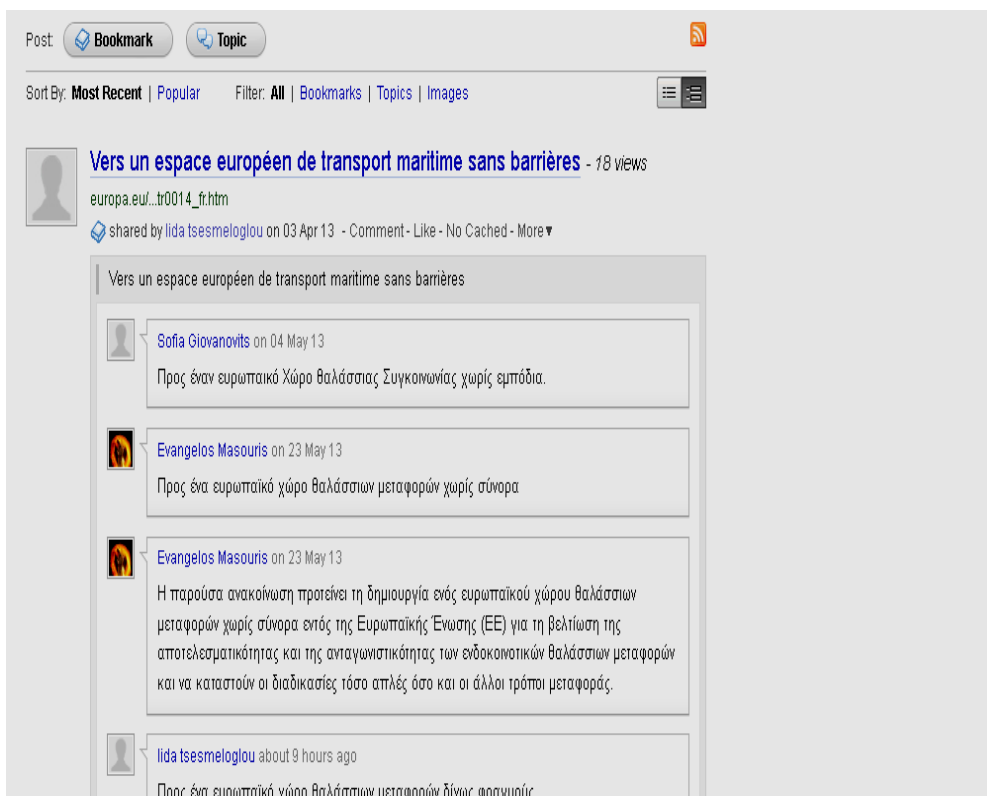
Πιο συγκεκριμένα, το σχόλιο για προσωπική χρήση: α) ευνοεί την εκμάθηση χάρη στην ενεργή ανάγνωση, β) κατηγοριοποιεί τα χωρία του τεκμηρίου, γ) αποτελεί απεικόνιση της εξέλιξης μιας δραστηριότητας, δ) χρησιμεύει στην απομνημόνευση των κυριότερων σημείων του τεκμηρίου [5].

Εικόνα 2: Χρήση ενδοκειμενικού σχολίου

Ως προς τη συλλογική χρήση του σχολίου, αυτή έχει σκοπό : α) να επιτευχθεί ανάδραση από τους αναγνώστες, β) να αναδειχθεί η συμμετοχή στη συλλογική επεξεργασία ενός τεκμηρίου, γ) να συγκεντρωθεί ευρύ δείγμα απόψεων, δ) να δημιουργηθεί μια κοινή μνήμη, ε) να προκληθεί διαδραστική συζήτηση καθώς έρχονται σε επαφή οι χρήστες (Εικόνα 3).

Εν κατακλείδι, ευνοείται η κριτική σκέψη του αναγνώστη όταν αυτός συμβουλευεται τα σχόλια προηγούμενων αναγνωστών, κυρίως όταν αυτά εκφράζουν διαφοροποιημένες απόψεις [5].

Εικόνα 3: Διαμοιρασμός γλωσσικών πόρων στη μαθησιακή κοινότητα

5 Αυτόνομη και συλλογική διαχείριση της ορολογίας με βάση τα εμπειρικά δεδομένα

Από τα ερωτηματολόγια που διανεμήθηκαν στους φοιτητές κατά την εξέλιξη του πειράματος προέκυψαν τα εξής αποτελέσματα :

Όλοι οι φοιτητές δήλωσαν ικανοποιημένοι ή πολύ ικανοποιημένοι από το Diigo και από τις μηχανές αναζήτησης που, όπως βεβαιώνουν, γνωρίζουν να χρησιμοποιούν.

Περίπου εννέα στους δέκα φοιτητές εξοικειώθηκαν με το Diigo σε δύο μαθήματα ενώ σχεδόν δύο στους τρεις εξοικειώθηκαν με τις μηχανές αναζήτησης σε μόλις ένα μάθημα. Όλοι ήταν μάλλον ή απόλυτα σύμφωνοι με τη χρήση του Diigo στο μάθημα της μετάφρασης τόσο στην τάξη όσο και σε εξ αποστάσεως διδασκαλία.

Ως προς τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν, πλην της τεχνικής πλευράς (μισοί φοιτητές), η

επιλογή της κατάλληλης λέξης-κλειδί για την αναζήτηση αποτέλεσε σημαντικό πρόβλημα. Οι εξηγήσεις που έδωσαν σχεδόν εννέα στους δέκα σχετίζονταν με τη γλώσσα (κατανόηση, λεξιλόγιο, μετάφραση) ενώ 25% από αυτούς έκαναν λόγο για τον πρακτικό χαρακτήρα της αποθήκευσης διευθύνσεων URL στο Diigo. Πάντως, όλοι οι φοιτητές υποστήριξαν ότι η από μέρους τους αναζήτηση τεκμηρίων βελτιώθηκε χάρη στην κοινωνική επισήμανση, καθώς αυτή τους παρείχε δύο πρακτικά πλεονεκτήματα : αφενός ασφαλή αποθήκευση και ταξινόμηση τεκμηρίων, αφετέρου ταχεία ανάκτηση αυτών χάρη στις ετικέτες.

Όλοι οι φοιτητές δήλωσαν ότι κέρδισαν σε αυτονομία και ότι οι δυνατότητες που παρέχονται από το Diigo βελτίωσαν την ποιότητα εκμάθησής.

Σχεδόν τα δύο τρίτα των φοιτητών προτίμησαν τη συνδυασμένη χρήση επισημασμένων παράλληλων / συναφών κειμένων και λεξικών όταν επρόκειτο για αυτόνομη εργασία, ενώ τουλάχιστον επτά στους δέκα προτίμησαν τη συνδυασμένη χρήση επισημασμένων παράλληλων / συναφών κειμένων και λεξικών όταν επρόκειτο για συλλογική εργασία. Αυτό με τη σειρά του δείχνει ότι στο πλαίσιο συλλογικής εργασίας, από τα επισημασμένα τεκμήρια, καθότι διαμοιρασμένα, θεωρούν ότι μπορούν να επωφεληθούν όλα τα μέλη μιας ομάδας, κάτι που επιπλέον εξηγεί γιατί σχεδόν εννέα στους δέκα είχαν αυθόρμητα την επιθυμία να μοιραστούν τους επισημασμένους πόρους. Το κριτήριο για τον διαμοιρασμό για τουλάχιστον έξι στους δέκα φοιτητές ήταν η συνεννόηση για τη δημιουργία ενός σώματος κειμένων χρήσιμου στη μετάφραση ειδικών κειμένων ενώ για περίπου το ίδιο ποσοστό φοιτητών υπερερεύσε η επιθυμία διαμοιρασμού και ανταλλαγής προσωπικής ερμηνείας προς διευκόλυνση των συμφοιτητών στη συνέχιση της δραστηριότητας.

Επτά στους δέκα αποτίμησαν θετικά την κοινωνική επισήμανση στο μάθημα της μετάφρασης ως εργαλείο ταυτόχρονα αυτόνομο και συλλογικό για την πρόσκτηση της ξένης γλώσσας, ενώ τουλάχιστον εννέα στους δέκα δήλωσαν ότι θεωρούν τη διάδραση και τη συλλογική εργασία εντός της ομάδας καρποφόρα και εμπλουτιστική για τη συλλογική δόμηση (co-construction) και τη συνοικοδόμηση των γνώσεων. Αυτό εξηγεί γιατί πάνω από οκτώ στους δέκα φοιτητές θεωρούν ότι το τελικό προϊόν προέκυψε από συλλογική δουλειά. Τέλος, τουλάχιστον τρεις στους τέσσερις αξιολόγησαν θετικά τη δημιουργία της μαθησιακής κοινότητας χάρη στην αμοιβαία βοήθεια, καθώς το εργαλείο τούς βοήθησε είτε να καλύψουν τα κενά τους, είτε να καταλάβουν τα λάθη τους, είτε να συντάξουν καλύτερη μετάφραση.

Όλοι οι φοιτητές δήλωσαν ότι θεωρούν θετική τη βοήθεια του διδάσκοντος σε τεχνικά ζητήματα που αφορούν το Diigo ενώ για περισσότερους από οκτώ στους δέκα ήταν θετική η συνδρομή του διδάσκοντος σε γλωσσικά ζητήματα.

Πάνω από τα τρία τέταρτα των φοιτητών δήλωσαν ότι θεωρούν αποτελεσματικά τα σχόλια τόσο για την κατανόηση και μετάφραση άγνωστων όρων όσο και για την απομνημόνευση και πρόσκτησή τους. Γι'αυτό το λόγο, σχετικά με τη διαχείριση των ισοδυνάμων στη γλώσσα-στόχο, σχεδόν τέσσερις στους πέντε φοιτητές τα κατέγραφαν σε σχόλια ενώ επτά στους δέκα χρησιμοποιούσαν τα σχόλια για την αποθήκευση μεγάλων κειμενικών τεμαχίων στη γλώσσα-στόχο.

Πάνω από τα τρία τέταρτα των φοιτητών εκφράστηκαν θετικά για το πείραμα, καθώς οι διαχειριστικές και γλωσσικές δεξιότητες που καλλιεργήθηκαν μέσω του Diigo στην πρακτική της μετάφρασης ενίσχυσαν τη συνεργατική και αυτόνομη μάθηση.

Τέλος, δύο τελικές αξιολογήσεις, μία χωρίς κανένα βοήθημα και μία με όλα τα βοηθήματα στη διάθεση των φοιτητών, επιβεβαίωσαν την πρόσκτηση της ορολογίας.

6 Συμπεράσματα

Στο παρόν άρθρο αποτυπώνεται η σημασία διδασκαλίας του πληροφοριακού εγγραμματισμού και η οργανική σχέση ενός εργαλείου κοινωνικής επισήμανσης με τη μετάφραση, στο μέτρο που οι φοιτητές μέσα από μια μακρόχρονη εμπειρική έρευνα του Τμήματος ΕΞΓΔΕ απέκτησαν δεξιότητες και στρατηγικές που τους επιτρέπουν: α) να εντοπίζουν, αξιολογούν, καταχωρούν, δεικτοδοτούν και ανακτούν τεκμήρια, β) να διαχειρίζονται, να κοινοποιούν και να διαμοιράζονται τεκμήρια στο εσωτερικό μιας μαθησιακής κοινότητας, γ) να δημιουργήσουν ένα αποθετήριο προσωπικών ορολογικών πόρων και ταυτόχρονα να το αναγάγουν σε συλλογική βάση δεδομένων που είναι αξιοποιήσιμη από όλα τα μέλη της μαθησιακής και μιας εν δυνάμει κοινότητας πρακτικής. Τα εμπειρικά δεδομένα της έρευνας που διεξήχθη στο Τμήμα μας από το ακαδημαϊκό έτος 2009-10 έδειξαν ότι το εργαλείο αυτό, μέσω της κοινής χρήσης των ετικετών και των σχολίων, χρησιμεύει ως μνημοτεχνικό μέσο το οποίο υποστηρίζει την αυτόνομη και συλλογική διαχείριση των ορολογικών πόρων και τη συλλογική ευφυΐα, κάτι που μακροπρόθεσμα θα είναι ιδιαίτερα αξιοποιήσιμο από μια κοινότητα πρακτικής μεταφραστών.

7 Βιβλιογραφία

- [1] Armstrong, C. & Boden, D. et al., "Defining Information Literacy for the UK", *Library & Information Update*, 2005, vol. 4, n. 1-2, pp. 22-25.
http://eprints.rclis.org/bitstream/10760/7459/1/Article_Update_25102004.pdf, τελευταία προσπέλαση 31.05.2013.
- [2] Association of College and Research Libraries, "Information Literacy Competency Standards for Higher Education" 1999.

- <http://www.ala.org/acrl/standards/informationliteracycompetency>, τελευταία προσπέλαση 31.05.2013.
- [3] Bawden, D. "Information and digital literacies: a review of concepts", *Journal of Documentation*, 2001, 57(2): 218–259.
<http://arizona.openrepository.com/arizona/handle/10150/105803>, τελευταία προσπέλαση 31.05.2013.
- [4] Bordet, G. « L'enseignement de recherche documentaire en DESS de traduction spécialisée à Paris 7 », Assises Nationales Education à l'information et à la documentation, 2003, <http://urfist.enc.sorbonne.fr/anciensite/Assises/Ass-Bordet.htm>, τελευταία προσπέλαση 31.05.2013.
- [5] Cabanac, G. *Fédération et amélioration des activités documentaires par la pratique d'annotation collective*. Thèse de doctorat. Université Toulouse 3. 2008 : http://thesesups.ups-tlse.fr/459/1/Cabanac_Guillaume.pdf, τελευταία προσπέλαση 31.05.2013.
- [6] Dogoriti, E. - Vyzas, Th. « L'annotation et le tag comme supports à l'amélioration de performances en traduction spécialisée: le rôle des outils de partage et de gestion de signets dans le développement de la prise d'autonomie de l'apprenant et la gestion personnalisée de connaissances » Colloque ACEDLE, Nantes, 7-9 Ιουνίου 2012 (υπό δημοσίευση εντός του 2013).
- [7] Dogoriti, E. - Vyzas, Th. « Les outils de partage de signets au service de la traduction spécialisée : proposition d'une démarche méthodologique », στο Burston J. et al. (eds), *Foreign Language Instructional Technology : Theory and Practice*, 2012, Nicosia : University of Nicosia Press, σσ. 168-185.
- [8] Dogoriti, E. - Vyzas, Th. « La pratique du social bookmarking, les folksonomies et la gestion documentaire au service de l'enseignement de la traduction spécialisée » in *Recherche et pratiques pédagogiques en langues de spécialité – Cahiers de l'APLIUT*, Vol. XXX n° 3, octobre 2011, pp. 30-43 και στο <http://apliut.revues.org/1624>, τελευταία προσπέλαση 31.05.2013.
- [9] Doyle, C. S. *Information literacy in an information society: a concept for the information age*. Syracuse, 1994, NY: ERIC Clearinghouse. (ERIC document ED 372763).
- [10] Durieux, C. "Transparence et fonctionnalité" στο *Synergies Tunisie*, 2010, no 2, σ. 32, σσ. 31-38, <http://ressources-cla.univ-fcomte.fr/gerflint/Tunisie2/durieux.pdf>, τελευταία προσπέλαση 31.05.2013.
- [11] European Master's in Translation,
http://ec.europa.eu/dgs/translation/programmes/emt/index_en.htm, τελευταία προσπέλαση 31.05.2013.
- [12] Gallego Hernandez, D. « Terminologie et documentation: une approche pratique de la traduction d'états financiers » στο *Synergies Espagne*, 2012, no 5, σ. 79, σσ. 77-94, <http://ressources-cla.univ-fcomte.fr/gerflint/Espagne5/gallego.pdf>, τελευταία προσπέλαση 31.05.2013.
- [13] Gerzymisch-Arbogast, H. - Budin, G. - Hofer, G. (eds) (2008) "Fundamentals of LSP Translation" στο *LSP Translation Scenarios*, MuTra Journal vol. 2, ATRC Group, σσ. 7-64.
- [14] Mackenzie, R. - Vienne, J. "Resource research strategies: A key factor in teaching translation into the non-mother tongue" στο Grosman, Meta, et al, *Translation into Non-mother Tongues*, Tubingen: Stauffenburg Verlag, 2000, σσ.125-131.
- [15] Martin, A. "DigEuLit – a European Framework for Digital Literacy: a Progress Report", *Journal of eLiteracy*, 2005, Vol 2, σσ. 130-136,

http://www.jelit.org/65/01/JeLit_Paper_31.pdf τελευταία προσπέλαση 31.05.2013.

- [16] Poellhuber, B. - Karsenti, T. et al. *Les habitudes technologiques au cégep : résultats d'une enquête effectuée auprès de 30 724 étudiants*, Montréal, CRIFPE, 2012.
<http://www.sondagetic.org/cegeps.php>, τελευταία προσπέλαση 31.05.2013.
- [17] Rogers, M. "How do specialist translators research their terminology? A case study approach with a historical perspective" στο Gotti M. & Sarcevic (dir.) *Insights into Specialized Translation*, Lang, 2006, σσ. 329-345.
- [18] Véronis, J. "From the Rosetta stone to the information society: A survey of parallel text processing", στο Véronis, J. (ed.) *Parallel Text Processing: Alignment and Use of Translation Corpora*, Kluwer: Dordrecht, 2000, σ. 2, σσ. 1–24.
- [19] Virkus, S., "Information Literacy in Europe: a literature review", *Information Research*, 2003, 8 (4), paper 159, <http://informationr.net/ir/8-4/paper159.html>, τελευταία προσπέλαση 31.05.2013.
- [20] Zanettin, F. "Bilingual Comparable Corpora and the Training of Translators" στο *Meta*, 1998, vol. 43, no 4, σ. 617, σσ. 616-630, <http://id.erudit.org/iderudit/004638ar>, τελευταία προσπέλαση 31.05.2013.

Θεόδωρος Βυζάς

Επιστημονικός συνεργάτης ΤΕΙ Ηπείρου –
Τμήμα Εφαρμογών Ξένων Γλωσσών στη Διοίκηση και το Εμπόριο
vyzas@hotmail.com

Ελευθερία Δογορίτη

Επίκουρη καθηγήτρια ΤΕΙ Ηπείρου –
Τμήμα Εφαρμογών Ξένων Γλωσσών στη Διοίκηση και το Εμπόριο
edogor@teiep.gr